

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

Algemene reactie op het wetsvoorstel

Vattenfall onderkent de noodzaak van een ambitieuze en realistische doelstelling om de gebouwde omgeving te verduurzamen. Tegelijkertijd is het van belang de onvermijdbare impact op huishoudens te beperken. Dat is een voorwaarde om huishoudens mee te nemen in de transitie naar fossielvrij leven en draagvlak te behouden voor de ontwikkeling van groen gas. Vattenfall constateert dat met een lagere doelstelling dan de beoogde 1,6bcm het ambitieniveau in de praktijk hoog blijft en tegelijkertijd de doelstelling haalbaarder wordt. Hiermee worden de meerkosten van de jaarverplichting voor huishoudens beperkt en het risico op prijsstijgingen waar geen CO₂-reductie tegenover staat. Daarbij is het van belang om de impact op huishoudens te bezien vanuit de bredere ontwikkeling van de energienota, denk hierbij aan de stijging van de nettarieven, maar ook de introductie van de ETS2.

Vattenfall onderschrijft het belang van groen gas voor de gebouwde omgeving. Naast de inzet van warmtepompen en stadswarmte vormt groen gas een belangrijk onderdeel van onze decarbonisatiestrategie. Met name voor moeilijk te verduurzamen gebouwen biedt het een oplossing, om die reden zet Vattenfall zich al sinds 2020 in op het vergroten van de productie van groen gas in Nederland en om dat voor onze klanten beschikbaar te maken.

Een belangrijk aandachtspunt voor de bijmengverplichting van groen gas, is dat we de kostenstijging voor huishoudens niet uit het oog verliezen. Dat is ook één van de redenen dat Vattenfall zich zorgen maakt om de beoogde hoogte van de bijmengverplichting: 1,6bcm middels CO₂-sturing in 2030. [CE Delft](#)¹ geeft in de onderliggende studie aan dat dit nauwelijks haalbaar is. Accenture heeft in opdracht van Vattenfall onderzocht wat het maximaal haalbare volume in 2030 is o.b.v. de best beschikbare feedstock-technologie combinaties en zij komen hierbij op maximaal 0,8-1bcm (op verzoek kunnen we dit onderzoek delen). Uit de CE Delft studie blijkt dat het behalen van de doelstelling heel kwetsbaar is voor tegenvallers in de ontwikkeling van verschillende technieken. De praktijk wijst helaas uit dat de realisatie van projecten vertraagd wordt door lange doorlooptijden bij de vergunningverlening, stikstofproblematiek, RvS-procedures en netcongestie. Het is van belang dat hier rekening mee gehouden wordt in de vaststelling van de doelstelling.

In de kern vormt de beoogde hoogte van de doelstelling een risicovolle keuze vanwege de gekozen systematiek (buy-out). De buy-out vormt een functioneel instrument om het investeringsklimaat voor producenten te verbeteren, het heeft echter ook een grote impact op de leverancier en de kosten voor eindgebruikers. Leveranciers zullen wanneer groen gas simpelweg niet meer verkrijgbaar is in de markt, de buy-out moeten betalen voor het ontbrekende deel van hun verplichting. Wanneer de doelstelling dus niet aansluit bij wat er in de praktijk haalbaar is, zullen de kosten voor leveranciers sterker stijgen dan noodzakelijk en deze kosten zullen doorberekend moeten worden aan de eindgebruiker zonder dat hier feitelijk CO₂-reductie tegenover staat.

De studie van CE Delft laat een kostenstijging zien van 0,28ct/m³ exclusief belastingen bij een 4,6Mton doelstelling en 0,15ct/m³ bij een 2,9Mton doelstelling (conform het coalitieakkoord). CE Delft gaat hierbij uit van een stijging van enkele honderden euro's per jaar per huishouden, een enorm bedrag in tijden van energiearmoede. Het is van belang om dit effect op huishoudens niet geïsoleerd te bekijken.

¹ CE Delft (2023) Vervolgstudie bijmengverplichting groen gas: Haalbaarheid en betaalbaarheid.

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

Onderstaand is gedetailleerde input op het wetsvoorstel opgenomen. Tot slot is het van belang dat energieleveranciers betrokken worden bij de verdere uitwerking van de AMvB en de regeling vanwege het belang en de impact van de bijmengverplichting.

De beoogde hoogte van 1,6bcm is té hoog, het CE Delft onderzoek laat zien dat dit nauwelijks haalbaar is. Kies daarom voor een realistische doelstelling om de impact op huishoudens te beperken en voorkom daarmee toekomstige ingrepen in de regeling.

- P.2, §2.3 (MvT): De hoogte van de doelstelling is zeer ambitieus en vormt een risicovolle keuze gezien de praktijksituatie, denk hierbij aan de doorlooptijden in de vergunningverlening en netcongestie. Door het buy-out instrument, zorgt het niet behalen van de doelstelling effectief voor hogere lasten voor de eindgebruiker waar geen CO₂-reductie tegenover staat. Vattenfall roept op tot een lagere doelstelling om de impact op huishoudens te beperken en de haalbaarheid te vergroten. Aanvullend is flankerend beleid nodig om de bestaande uitdagingen te adresseren.
- Het is van belang dat de exponentiele groeicurve van de jaarverplichting over de gehele looptijd van de bijmengverplichting zo lang mogelijk voorafgaand aan de in werking treding bekend is. Dat is noodzakelijk voor energieleveranciers om te kunnen anticiperen op de geldende hoogte van de bijmengverplichting.
- P.2, §2.3 (MvT): Het is essentieel om de komende jaren te nauwkeurig te monitoren hoe de opschaling van de productiecapaciteit zich ontwikkelt en of de belemmeringen tot groei van deze capaciteit in de praktijk worden verholpen, op deze manier is ook vroegtijdig helder of er ingegrepen moet worden als de markt zich onvoldoende ontwikkeld of de kosten voor de consument te hoog worden.
- De overkoepelende CO₂-reductie doelstelling gaat in absolute vorm gelden en zal onafhankelijk zijn van de totale gasconsumptie in een bepaald jaar. De individuele bijmengverplichting voor leveranciers zou moeten worden gebaseerd op de hoeveelheid geleverd grijs gas door de betreffende leverancier. Het is immers vreemd om voor geleverd groen gas, waarvoor door een leverancier reeds GvO's zijn afgeboekt bij VertiCer, daarnaast een verplichting te introduceren om GGEs in- dan wel af te boeken bij de NEa in het GGE-register. Er zouden dan tweemaal groencertificaten moeten worden afgeboekt voor hetzelfde geleverde groen gas molecuul. Het gevolg van het laten meewegen van geleverd groen gas door een leverancier, dus wanneer er wel een dubbele verplichting wordt geïntroduceerd, is dat er geen groen gas producten meer zullen worden aangeboden door leveranciers. Dat is wat Vattenfall betreft een onwenselijke ontwikkeling. Als leveranciers een voor klanten aantrekkelijk groen product kunnen verzorgen en/of klanten zelf bereid zijn te betalen voor 100% groen gas i.p.v. een deel groen gas, dan lijkt dat een wenselijke ontwikkeling met de hoogst haalbare CO₂-reductie tot gevolg. Dat is precies de doelstelling van de bijmengverplichting, mét draagvlak bij de kleinverbruiker die er bewust voor gekozen heeft. Onderstaand artikel biedt hier mogelijkheden voor.
 - Artikel 9.9.2.1: De jaarverplichting van leveranciers wordt gebaseerd op basis van "... zijn marktaandeel in de totale leveringen aan eindafnemers van gas...", het is logischer om dit te baseren op leveringen van "fossiel gas".
- De beoogde hoogte van de bijmengverplichting zou onderdeel moeten zijn van een meer integrale strategie op de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de rol van gas daarin en

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

de integrale lasten voor verschillende soorten huishoudens (inkomensgroepen, opties voor verduurzaming, etc.). De hoogte van de doelstelling en de impact daarvan op huishoudens moet ook vanuit die integrale strategie bezien worden.

- Het is van belang dat er snel duidelijkheid komt over de periode na 2030 om investeringen in de groen gas keten in de periode 2025-2030 te waarborgen. De onzekerheid zal zonder duidelijkheid hierover te groot zijn.

De keuze voor CO2-sturing is positief, het is echter noodzakelijk om snel duidelijkheid te geven over de bijbehorende rekenregels. Eveneens is het voor producenten en leveranciers essentieel om zo snel mogelijk te weten wat de exacte groei van de jaarverplichting over de gehele looptijd van de regeling is.

- P.3, §2.4 (MvT): Het is positief dat er gekozen is voor CO2-sturing, dit zorgt voor een optimale sturing en inzet van de productiecapaciteit m.b.t. de klimaatdoelstellingen. Van belang hierbij is dat de vertaling van het volumedoel naar een CO2-doelstelling realistische uitgangspunten kent ten aanzien van de onderliggende verdeling van grondstoffen en technieken (mest en andere bio-grondstoffen). Het is waardevol om deze uitgangspunten te delen met producenten en leveranciers, zodat dit hen ondersteunt bij het behalen van de doelstellingen.
- Het is wenselijk dat er snel duidelijkheid komt over de geldende rekenregels, aansluiting bij de RED lijkt hierin de logische keuze om het speelveld binnen de EU zoveel mogelijk gelijk te houden.

Het is essentieel dat meerkosten als gevolg van de inkoop van GGEs en de buy-out doorberekend kunnen worden aan de eindafnemers, Vattenfall roept op de inkoop van GGEs en de kosten van de buy-out gelijk te behandelen aan de meerkosten van GvO's voor duurzame elektriciteit en dat hierover duidelijkheid gegeven wordt.

- Voor de levering van gas aan kleinverbruikers gelden strenge regels. Onder meer geldt dat vergunninghouders tegen redelijke voorwaarden en prijzen moeten leveren. De ACM houdt toezicht op de naleving hiervan. Volgens de Gaswet moeten tarieven redelijk zijn, hetgeen betekent dat de effecten van een doelmatige bedrijfsvoering voldoende in de tarieven tot uiting moeten komen. De Gaswet schrijft niet letterlijk voor uit welke kostencomponenten het leveringstarief mag bestaan. Wanneer Vattenfall kiest voor de buy-out wanneer de prijzen voor GGEs hoger liggen of niet anders verkregen kunnen worden dan lijkt ons dat een 'doelmatige bedrijfsvoering' door Vattenfall en het zou in die zin vreemd zijn om de effecten hiervan niet in de tarieven te verwerken. Ons inziens moeten de kosten voor GGEs en de buy-out vergeleken worden met kosten voor GvO's voor duurzame elektriciteit. Die kosten worden ook doorberekend in de tarieven voor elektriciteit. Vattenfall wenst duidelijkheid of het op grond van de Gaswet is toegestaan om de kosten voor de buy-out, evenals de kosten voor de bijmengverplichting, te verwerken in de prijzen aan eindafnemers.
- Naast het feit dat we de kosten anders mogelijk niet door kunnen belasten, zijn ook het moeten verzoeken om een ontheffing om in aanmerking te komen voor de buy-out, de mogelijkheid tot het beperken van de buy-out (max. % van de jaarverplichting) en zelfs het afschaffen van de mogelijkheid tot buy-out en de mogelijkheid van sancties in geval je onvoldoende GGEs hebt (hierbij wordt de buy-out in het geheel buiten beschouwing gelaten), een groot bezwaar.

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

Mogelijk zijn die bepalingen ook ‘nadelig’ voor de uitleg of het redelijk is om de kosten voor de buy-out door te belasten als hier geen opheldering over wordt gegeven.

De flexibilitaire instrumenten dragen in de huidige vorm onvoldoende bij aan de haalbaarheid van de jaarverplichting van leveranciers.

- P.8-9, §2.6.1: De buy-out systematiek kan, indien goed ingericht, een goed instrument zijn om zowel investeringszekerheid te bieden als een plafond op de meerkosten voor eindgebruikers te vormen. Vanwege de beoogde hoogte van de doelstelling, is het waarschijnlijk dat de buy-out een fundamenteel onderdeel van de bijmengverplichting wordt. Hierbij zijn meerdere details echter cruciaal voor een goede werking:
 - Artikel 9.9.2.6: de buy-out is formeel vormgegeven als een ontheffing. Voor de werking van de buy-out, is het essentieel dat leveranciers op het gebruik ervan kunnen rekenen en dat er geen aanvullende criteria aan gesteld worden. Dat is daarnaast ook niet conform de uitwerking van de CE Delft studie, waarin de buy-out als een vrij te gebruiken instrument is onderzocht om op die manier tegelijkertijd als plafondprijs én als investeringsprikkel te dienen.
 - Artikel 9.9.2.6 lid 5b stelt dat er een maximum deel van de benodigde groengaseenheden ingevoerd kan worden, dit is zeer onwenselijk en zal ertoe leiden dat de buy-out van een plafondprijs, in een bodemprijs zal veranderen en daarmee een enorme opwaartse prijsdriehoek in gang zal brengen. Het is noodzakelijk dat buy-out ongelimiteerd is. Wanneer er een maximum is t.o.v. de jaarverplichting, zullen leveranciers kostte wat het kost willen voorkomen dat zij een boete kunnen oplopen als gevolg van een tekort aan GGEs en buy-out ruimte. Het instrument verliest dan zijn functie van controle op, en voorspelbaarheid van de prijs.
- Om draagvlak voor de buy-out te vergroten, is het van belang dat de opbrengsten van de buy-out terugvloeien naar de consument. Het instrument beïnvloedt de kosten voor de consument sterk en er staat geen daadwerkelijke CO₂-reductie tegenover. Om die reden is het van belang dat de baten van dit instrument terugvloeien naar huishoudens.
- Energieleveranciers en producenten zijn gebaat bij een transparante rekenmethode van de buy-out, zowel voorafgaand aan de in werking treding als tijdens de evaluatie van de buy-out. Dit is nodig om stabiliteit in de markt voor producenten en eindgebruikers te creëren. Hiertoe is het waardevol dat EZK met de markt deelt hoe de evaluatie van de buy-out eruit zal zien en op welke wijze deze vastgesteld zal worden.
- P.9, §2.6.2: Begrenzing van het principe van sparen van GGEs is onwenselijk. Te veel gecontracteerd groen gas zou zonder beperking ingezet moeten kunnen worden voor de verplichting van het volgende jaar. Daarmee wordt de noodzaak van een gevoelsmatig ‘onrechtvaardig’ opgelegde buy-out voorkomen. Daarnaast is ruimhartig sparen van groot belang met het zicht op de steile ramp-up naar 2030, de eerste jaren moeten we naar alle waarschijnlijk jaarlijks verdubbelen in volume groen gas, meer flexibiliteit is hierin essentieel. Een eventueel surplus van GGEs zou niet moeten vervallen, het vertegenwoordigt immers daadwerkelijk geproduceerd volume en dat zou voor leveranciers alsnog inzetbaar moeten zijn. Vattenfall vindt begrenzing van sparen onwenselijk, indien hier alsnog voor gekozen wordt, is het minimaal wenselijk om aan te sluiten bij de HBE-systematiek, hierin kunnen bedrijven met

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

een jaarverplichting 25% van hun jaarverplichting aan HBE's sparen, met een absolute ondergrens.

- Naast sparen is het wenselijk om (een deel) van de doelstelling te kunnen 'lenen' van een later jaar, dit verlaagt de druk op de buy-out alsmede de verhandelbaarheid van GGEs tussen leveranciers. Energieleveranciers hebben in de huidige vorm slechts 3 maanden (die valt ná de keuze wel/geen buy-out te benutten) om een tekort aan GGEs aan te vullen (artikel 9.9.2.7, lid 4). Dat is onvoldoende om het steile groeipad naar 2030 te voldoen. De groei van de Nederlandse productiecapaciteit zal de exponentiele groeicurve van jaarverplichting niet 1-op-1 kunnen volgen. Om hieraan tegemoet te komen en niet automatisch genoodzaakt te zijn om gebruik te maken van de buy-out, is het van belang dat leveranciers de gelegenheid hebben om te lenen van de doelstelling van een jaar later. Wanneer er voldoende 'leencapaciteit' voor energieleveranciers bestaat, dan verkleint dit de kans dat leveranciers GGEs zullen 'vasthouden'. Het risico dat een doelstelling in latere jaren niet gehaald kan worden, zal immers kleiner zijn. Dit stimuleert de verhandelbaarheid en verlaagt de druk op de buy-out, de meerwaarde hiervan weegt zwaarder dan de administratieve complexiteit van lenen. Hierbij is het wel logisch dat in slotjaar 2030 aan de cumulatieve verplichting door iedere leveranciers voldaan moet zijn.

De uitwerking van de GvO-GGE systematiek behoeft verdere aandacht om ongewenste prikkels te voorkomen.

- Het is op dit moment onduidelijk of GvO's uit 2024, die nog geldig zijn bij de in werking treding, ingeboekt kunnen worden als GGE. De bestaande groen gas productiecapaciteit is niet geheel beschikbaar voor de gebouwde omgeving, hieronder liggen vaste contracten met binnen- en buitenland en verschillende sectoren. Het is om die reden van belang dat de ingroei van de bijmengverplichting stabiel verloopt, ten behoeve hiervan is het noodzakelijk dat GvO's uit 2024 ingeboekt kunnen worden als GGEs voor het jaar 2025. Dit biedt leveranciers eveneens de gelegenheid om de kosten van de bijmengverplichting in de eerste jaren beter in te prijzen.
- P.27, Artikel 9.9.4.6: productie die tussen 1 januari en 1 juli van een gegeven jaar wordt gerealiseerd, zal niet in die periode worden ingeboekt tot GGE door de NEa om te voorkomen dat dit mee kan tellen voor de jaarverplichting van het voorafgaande jaar. Dit is een onwenselijke situatie, de groei van de productiecapaciteit loopt niet parallel met de groei van de jaarlijkse verplichting, dat maakt flexibiliteit nodig. De bestaande productiecapaciteit is daarnaast niet volledig beschikbaar voor de gebouwde omgeving, een deel van de capaciteit ligt reeds vast in lange termijncontracten met diverse sectoren in binnen- en buitenland. Door de productiecapaciteit tot 1 juli van het jaar mee te laten tellen, is er direct meer flexibiliteit voor leveranciers om aan de doelstelling te voldoen zonder genoodzaakt te zijn de buy-out te gebruiken. Daarnaast weet de leverancier pas op 15 mei ná het jaar van de verplichting, pas exact wat zijn jaarverplichting is, het is daardoor mogelijk dat een leverancier een hogere doelstelling toegerekend krijgt dan initieel zelf ingeschat. In dat geval kan een leverancier enkel gebruik maken van GGEs die eerder zijn uitgegeven aan andere leveranciers, waardoor het lastig is om alsnog aan de plicht te voldoen.
- P24: In het wetsvoorstel is (art. 9.9.2.7) ruimte opgenomen voor leveranciers om 3 kalendermaanden na de afboeking van de GGEs op 1-7 te gebruiken om eventuele tekorten aan te vullen. Dit komt mede voort uit de gedachte dat de leverancier zijn verplichting zelf moet inschatten, en dit pas het jaar na het jaar van de verplichting wordt vastgesteld door de NEa

Consultatiereactie Vattenfall - Jaarverplichting Groen Gas

Amsterdam, 8 september 2023

o.b.v. het feitelijke marktaandeel. De 3 kalendermaanden moeten dus flexibiliteit bieden aan de leverancier en optimaal gebruik van de in de markt beschikbare GGEs in de hand spelen. Daarnaast kunnen leveranciers gebruik maken van de buy-out (art. 9.9.2.6) om een deel van hun jaarverplichting in de vorm van een ontheffing af te kopen. De buy-out is hierin voorzien als laatste redmiddel voor de leverancier om te voldoen, indien de leverancier niet voldoende GGEs kan verwerven volgt er een last onder dwangsom. De angel zit hem erin dat de termijn van de beslissing wel/niet gebruik te maken van de buy-out conflicteert met de 3 kalendermaanden om een eventueel tekort aan GGEs aan te vullen. Leveranciers zullen hierbij geen risico willen nemen op een boete en wellicht genoodzaakt zijn om toch voor de buy-out te kiezen, hoewel er potentieel voldoende GGEs in de markt verhandelbaar zouden kunnen zijn. Om die reden is het logischer dat EZK de termijn waarin een leverancier moet besluiten over het wel/niet aanvragen van een buy-out, in lijn brengt met de 3 kalendermaanden ná 1 juli. Op deze manier verklein je de kans dat er onnodig gebruik gemaakt wordt van de buy-out en vergroot je de verhandelbaarheid van de beschikbare GGEs.

- In de vormgeving is gekozen om alleen Nederlands geproduceerd groen gas in aanmerking te laten komen voor de jaarverplichting. Dat betekent dat het importeren van GvO's niet mogelijk is, het is echter voor producenten in Nederland wel mogelijk om GvO's naar het buitenland te exporteren. Het is belangrijk dat rekening gehouden wordt met volumes die geëxporteerd worden, dit kan de beschikbaarheid van Nederlands geproduceerd gas voor de gebouwde omgeving immers sterk beperken.

Noodzaak voor goede communicatie vanuit het Rijk én leveranciers over de impact van de jaarverplichting op de energierekening van huishoudens

- Gezien de impact van de bijmengverplichting op huishoudens is het van belang dat er ook vanuit de overheid tijdig en helder gecommuniceerd gaat worden over de noodzaak en de gevolgen van de jaarverplichting. In de eerder genoemde CE delft studie worden de meerkosten voor de jaarverplichting voor een gemiddeld huishouden berekend op €17/maand (exclusief belastingen) in 2030, een aanzienlijke stijging. Dit zijn kosten die energieleveranciers aan afnemers verantwoorden, factureren en incasseren. Dit betekent ook dat de complexiteit voor de klant toeneemt, met meer kans op fouten in de facturatie en een groter incassorisico. De overheid zou ook om die reden verantwoordelijkheid moeten nemen bij de communicatie over de jaarverplichting.